

HET LEVEN IS EEN WONDER

Kader Abdolah

Azizi is de negentig gepasseerd, maar ze is nog zeker niet van plan om te sterven.

Het was zo'n tien jaar geleden op een zonnige lentedag, dat ze door een losse steen onder haar voet onderuitging en haar been brak, juist in haar vertrouwde tuin vol bloemen.

Ze nam het zichzelf kwalijk dat ze de steen niet gezien had, maar later verzoende ze zich met dat ongeluk. Ze loopt nu met een wandelstok, want hoewel haar gebroken been hersteld is, werkt het niet altijd mee.

Het leven had Azizi vijf goede, gezonde kinderen geschonken, vier dochters en een zoon. Toen haar man jaren geleden overleed, woonde ze een lange tijd alleen in hun boerderij ergens hoog in de bergen. Haar dochters woonden allemaal ver weg, en haar zoon was jaren geleden het land ontvlucht en zo te zien kon hij voorlopig niet terugkeren.

Azizi was pas veertien toen ze met een dove jongeman trouwde, die ook niet kon praten. Hoewel ze dankbaar was voor het huwelijk, begreep ze niet wie had bedacht om haar juist aan die man te geven.

Haar ouders waren allebei overleden en ze woonde bij haar oudste broer die zelf een paar kinderen had. De broer wilde waarschijnlijk zo snel mogelijk van haar af zijn, en daarom gaf hij haar aan de eerste de beste man.

De jonge Azizi lag plotsklaps in bed met een man met wie ze niet kon praten. Ze waren man en vrouw, alleen zonder een taal.

Maar de natuur deed mee, en hun eerste kind werd een zoon. Het kind had nog niet leren praten toen Azizi een eigen taal voor haar gezin begon te creëren; een gebarentaal, zodat haar zoon en toekomstige kinderen met hun vader konden communiceren.

Zo kwam het dat haar kinderen communiceerden in een levendige gebarentaal, waarin ze zich fijn en soepel konden bewegen, zo natuurlijk als een vis in het water.

Het leven is een wonder, dat wist Azizi al lang. Want op een voor haar nog altijd onverklaarbare wijze, werd wat ze ook wenste gehonoreerd. Haar man buiten beschouwing gelaten, want ze had nooit een doofstomme man gewenst.

Azizi wilde niet dat de vader van haar kinderen een knecht bleef in het textielbedrijf waar hij toentertijd werkte. Ze weet nog altijd niet wie het regelde, of hoe het geregeld werd, dat de wind opeens uit het niets met gordijnen begon te spelen in haar dromen. En hoe het kon, dat ze als een jonge onervaren vrouw gordijnen begon te naaien. En zo maakte ze van haar man een gordijnenhandelaar.

Als hun kinderen sliepen, werkte ze de hele nacht aan gordijnen en haar man verkocht ze in de bazaar van de stad.

De jaren kwamen en gingen, en Azizi kocht later als eerste vrouw in de bergen een naaimachine. Ze spaarden geld en kochten de boerderij, waar Azizi nu nog steeds woont. Een boerderij die het leven zelve was.

Toen Azizi haar been gebroken had, besloten haar dochters dat ze niet meer alleen kon wonen, en dat ze beurtelings voor een maand bij haar in haar boerderij zouden komen. Maar nee, Azizi wilde dat niet. Ze had alle kanten van het leven gezien en ze kon best met haar onhandige been de rest van haar leven doorbrengen.

Maar nu ze zo'n hoge leeftijd heeft bereikt, merkte ze toch dat ze niet meer alleen kon zijn. De dreiging dat ze haar boerderij, haar

waakhond, haar moestuin en haar kippen moest verlaten, kwam steeds dichterbij.

Azizi had zoals gewoonlijk bij haar God om hulp gevraagd, zodat ze haar huis niet hoefde te verlaten. En ze hoopte dat Hij nog naar haar wilde luisteren, nu ze zo oud was geworden.

Op een sombere herfstdag zat Azizi alleen achter het raam en ze keek naar buiten. Ze dacht dat het de laatste herfst zou zijn dat ze nog in haar eigen huis woonde.

En toen vond er een wonder plaats: een magere vrouw kwam uit het niets uit de regen tevoorschijn. Azizi kon het niet weten, maar die vrouw was verstoten. Ze was zo'n veertien jaar geleden zwanger geraakt van iemand over wie ze niet wilde praten, en ze had een zoon gebaar. Een buitenechtelijke relatie en dan ook nog een kind. Iedereen in het dorp sprak er schande van.

De vrouw heette Salima en ze woonde met haar zoon bij haar oude broer nog hoger in de bergen. Maar moeder en zoon waren ook daar ongewenst.

Op die regenachtige herfstdag was Salima voor de zoveelste keer uit het huis van haar broer weggelopen na een ruzie. Ze liep huilend door de weilanden en vroeg God om haar een handje te helpen, zodat ze nooit meer naar het huis van haar broer hoefde terug te keren.

En niemand behalve de God van Azizi weet hoe Salima opeens voor haar raam stond.

Wat het ook was en wie het ook geregeld had, Azizi stond op en ze liep met haar wandelstok naar de deur, deed open, en liet de vrouw nat van de regen binnenkomen.

En zo ging het, dat Salima de volgende dag in de keuken van Azizi stond. Ze maakte het huis grondig schoon en bezemde de veranda van de boerderij, kamde de hond die een lange tijd niet gekamd was en verschoonde het kippenhok.

Voorzichtig hielp ze Azizi in haar kleine badkamer en ze

masseerde haar rug met een washandje, iets wat al jaren niet was gebeurd. Een week later bracht Salima haar zoon, Ismaël, naar het huis van Azizi. Hij klom meteen als de man des huizes op een ladder om de verstopte dakgoot schoon te maken.

Het was rond die tijd dat Azizi op een ongeken­de snelheid haar geheugen kwijt begon te raken: ze vergat dingen, zo erg dat ze soms zelfs de naam van haar dierbare zoon niet kon herinneren.

Haar zoon was altijd haar steun en toeverlaat geweest. Hij was de plaatsvervangende vader in haar gezin, maar hij was een aantal jaar geleden het land ontvlucht. Zoals Azizi was, legde ze zich bij zijn pijnlijke vlucht neer. Een vogel in de lucht is duizend keer beter dan een dode vogel in je hand.

Haar zoon belde haar regelmatig, en hij onderhield haar leven financieel zodat ze nooit afhankelijk van de hulp van haar dochters of haar schoonzonen zou zijn.

De laatste tijd herkende ze de stem van haar zoon niet meer als hij belde.

‘Wie is hij?’ vroeg ze aan Salima.

‘Uw zoon mevrouw! Uw zoon belt u!’

Haar zoon stuurde Azizi een mobiele telefoon op en Ismaël, de zoon van Salima, regelde een internetverbinding. Op een mooie lentedag verscheen het gezicht van haar zoon op de telefoon van Azizi. Ze staarde lang naar het scherm en vroeg aan Salima: ‘Wie is deze man?’

‘Uw zoon, mevrouw, hij belt u,’ zei Salima.

Nee, Azizi herkende hem niet meer.

Maar opeens begon haar zoon in hun oude vertrouwde ambachtelijke gebarentaal met haar te praten.

‘Moeder ken je me nog?’ gebaarde hij.

Azizi lachte. Ze was haar zelfgemaakte gebarentaal niet vergeten. Ze gaf de telefoon aan Salima en ze begon met haar handen met haar zoon te praten: ‘Ben jij het, jongen?’

‘Ja moeder,’ gebaarde hij terug. ‘Hoe is het met u?’

‘Goed, heel goed,’ gebaarde Azizi.

‘Moeder wat bent u mooi oud geworden!’ gebaarde hij.

‘Echt waar?’ lachte Azizi.

‘Ja, echt waar. Maar waar is uw ketting? Die oude met rode steentjes, die vader op jullie huwelijksnacht om uw nek had gedaan. Waarom draagt u die niet?’ vroeg hij.

Azizi liep met haar wandelstok naar de berging van de kamer. Ineens wist ze heel zeker waar die mooie dierbare ketting lag. Ze ging de donkere berging binnen, zocht even tussen haar oude spullen, en keerde terug met de ketting, waarvan de rode steentjes als verre vergeten sterren schitterden in haar oude hand.

‘De ketting, jongen!’ riep ze.

Er viel even een stilte, en onverwachts deed Azizi de ketting om de nek van Salima. Als een gebaar van dank voor het leven.

En ze vergat weer alles.

God, of het leven, of de sterren weten alles, en ze regelen alles.

En Azizi is op haar beurt van een ding zeker: ze wil niet doodgaan tot haar zoon naar huis terugkeert. En het mag zelfs duizend jaar duren.

Zo loopt het leven, en het leven is een wonder.

Als niemand het weet, weet Azizi het zeker, hoewel ze alles vergeten is.

Kader Abdolah (1954) is een Perzisch-Nederlandse schrijver en columnist. In 1988 kwam hij als politiek vluchteling naar Nederland. Hij publiceerde een reeks romans en verhalenbundels, die in dertig landen zijn uitgegeven. Zijn bekendste boeken zijn *Spijkerschrift* (2000), *Het huis van de moskee* (2005) en *De boodschapper* en *De Koran* (2008). Voor de Boekenweek van 2011 schreef Kader Abdolah het Boekenweekgeschenk *De kraai*.

Dit verhaal is geschreven in opdracht van de Leescoalitie in het kader van de Nationale Voorleeslunch 2022. Op vrijdag 7 oktober, Nationale Ouderendag, vindt de tiende editie plaats van de Nationale Voorleeslunch. Ter gelegenheid van dit jubileum schreven maar liefst drie auteurs dit jaar een speciaal Voorleeslunchverhaal; Bart Chabot, Marion Bloem en Kader Abdolah. Deze gloednieuwe verhalen zijn samen met de zeven verhalen die eerder geschreven werden voor de Voorleeslunch gebundeld in een speciale uitgave: *Het Nationale Voorleesboek – Voorleesverhalen voor volwassenen*.

Tijdens de Nationale Voorleeslunch lezen bekende en onbekende Nederlanders voor aan ouderen door het hele land. Kader Abdolah leest zijn verhaal zelf voor op televisie, om 12.20 uur bij Omroep MAX op NPO1. De Voorleeslunch wordt georganiseerd door de Leescoalitie in samenwerking met de Bibliotheken en laat zien dat voorlezen een gemakkelijk toe te passen dagbesteding is, die bijdraagt aan de kwaliteit van zorg voor ouderen.

Wilt u meer weten over de Voorleeslunch?
Ga naar: www.nationalevoorleeslunch.nl.

